

Karkerên hemû
welatan û
gelên bîndest,
yekbîn!

riya azadi

Çileyê Paşin 1989
Hejmar 124
Ocak 1989
Sayî 124

Organa Komita Merkezi ya Partiya Sosyalist a Kurdistanê Tirkîyê

YEREL SEÇİMLER YAKLAŞIRKEN

Önümüzdeki Mart ayının 26'sında Türkiye'de yerel seçimler yapılacak. Kitleler gibi, yurtsever ve sol çevreler de bu seçimlere, başlıca iki nedenle ilgisiz kalamazlar: Birincisi, yerel yönetimler yol, su, elektrik, konut ve benzer çeşitli konulardaki hizmetleriyle her yurttaşı ilgilendiriyor. İkincisi, yerel seçimler, ülkede iktidarı değiştirmeye yetmese bile, onu etkileyebilir, hatta onu değiştirmeye olanak veren sonuçlar yaratabilir. Bugün Türkiye'de bu ihtimal vardır. Özal hükümeti yüzde 36 gibi bir azınlık oyununa dayanmaktadır. Oylarında ciddi bir düşme halinde, yeniden genel seçimler gündeme girebilir ve 12 Eylül rejiminin devamı olan Özal hükümeti ve ANAP iktidarı son bulabilir.

Diğer yandan 26 Mart yerel seçimleri de 1983'ten bu yana yapılan tüm öteki seçimler gibi demokratik olmayacaktır. Çünkü o günden bu yana faşist rejimin ne ekonomi politikasında, ne hukuk sisteminde ve kurumsal yapısında bir değişiklik olmamıştır. Bir zorbalık belgesi olan 1982 Anayasası; siyasi partiler, dernekler, polis yasaları; ceza yasasındaki 141-142, 163 ve öteki antidemokratik hükümler yerli yerinde duruyor. Sol ve demokratik güçler, Kürt yurtsever hareketi yasal olarak örgütlenme hakkından hala yoksun. İlerici ve sol basın ağır baskılar altında. Bu dönemde yasaklanmayan, veya sonradan hayat bulabilen sendikalar, meslek örgütleri, gençlik ve öteki demokratik kitle örgütleri ise, siyasi konularda görüş açıklama, seçimlerde tavır alma haklarından yoksunlar. Zindanlar hala politik tutuklularla dolu ve onları fizik ve moral olarak ezme, yoketme uygulamaları sürüyor. Kısacası, Türkiye bir avuç parababası, onların temsilcileri ve uşakları dışındaki ezici çoğunluğun ağır baskılarla, yoğun devlet terörüyle yüzyüze buldukları bir ortamda yerel seçimlere gidiyor.

Söz konusu engellere ve baskılara son verilmedikçe, bu ülkede yapılacak hiçbir seçim demokratik olmayacaktır.

Bugünkü koşullar altında, sol güç-

leri bir yana bırakalım, burjuva siyasi partileri açısından bile, yarışın eşit koşullarda cereyan ettiğini söylemek mümkün değil. ANAP öteki burjuva partileri karşısında, iktidar olmanın önemli avantajlarına sahip. Genel seçimlerde, yaklaşık üçte bir oya karşılık, seçim oyunlarıyla parlamentoda üçte ikiye yakın çoğunluğu elde eden, böylece azınlık oyununa dayanan iktidar partisi, referandum yenilgisinden sonra yeni bir başarı-

sızlığa zor dayanır. Öte yandan, cumhurbaşkanlığına soyunan Özal'ın, seçimlerde başarı sağlayıp bunun için koz olarak kullanmak istediği de biliniyor. Bu nedenle ANAP'ın, devlet olanaklarını kendi seçim zaferi için sonuna kadar seferber edeceğini söylemeye gerek yok. Yine, bunun bir parçası olarak, devlet radyo ve televizyonu da bu partinin seçim büroları gibi çalışmayı sürdür-

(Devamı 2. sayfada)

BİR GORDİON DÜĞÜMÜ: KIBRIS

Dünyamızda yumuşama süreci, çeşitli bölgesel sorunlara görüşmeler yoluyla barışçı çözümler bulunması yöntemine güç kazandırdı. Daha şimdiden kimi sorunlarda bir anlaşmaya varıldı, kimisinde ise mesafe alındı.

Kıbrıs sorununda durum nedir?

Kıbrıs'la ilgili olarak NATO'nun, BM örgütünün tüm çabalarına rağmen, henüz bir sonuca varılamadı. Belki bir yumuşamadan, görüşmelerde belli bir mesafe alındığından sözedilebilir. Ama, bir anlaşmaya varmanın yakın olduğunu söylemek güçtür.

Kıbrıs adası 1571'de Osmanlılar tarafından ele geçirildiği zaman Rumlarla meskün bir yerd. Sonradan adaya Türkler de yerleştiler. Ama Türk nüfusu, oranca en fazla olduğu dönemde bile Ada nüfusunun beşte birini geçmedi. Diğer bir deyişle, Türkler adada bir azınlık olarak vardılar.

Osmanlı Devleti 1878 yılında Kıbrıs'ı İngiltere'ye kiraladı ve İngilizler adada üslendiler. Birinci dünya savaşından sonra ada tümüyle İngiliz egemenliğine geçti.

İkinci dünya savaşının ardından Kıbrıs'ta da İngiliz sömürge yönetimine karşı etkin bir direniş başladı. Direnişi yürüten Rum halkıydı. İngilizler, bu direnişi bastırmak için Türk azınlığı kışkırttılar. Binlercesini ücretli polis ve asker olarak Rumlara karşı savaştırdılar. Bunlardan biri de İngiliz sömürge mahkemesinde savcılık yapan ve Rum yurtseverlere cezalar biçen, bugünkü, sözde devlet başkanı Rauf Denktaş'tı.

İngilizler sıkışınca, Türkiye'yi de işe bulaştırmak için harekete geçtiler. Türkiye, önce bulaşmak istemedi. 1950 yılında, Dışişleri Bakanı Necmettin Sadak, Türkiye'nin Kıbrıs'la bir ilgisi yoktur, ada İngilizlerle aittir diyordu..

Ama Türkiye sonradan bulaştı. Bu kez "Kıbrıs Türktür!", "Yavru Vatan!", "Ya taksim ya ölüm!" naraları yükseldi.

Sonunda bir çözüm bulundu, anlaşma sağlandı. Adaya bağımsızlık verilirken, Türk toplumu da önemli haklar elde etti. Cumhurbaşkanlığı yardımcılığı Türklere verildi. Mecliste ve diğer organlarda nüfusları oranında, hatta, bunu aşan ölçüde temsil edildiler. Basın-yayın, eğitim alanında tam ve eşit haklar sağladılar. İngiliz üsleri ise

(Devamı 2. sayfada)

YEREL SEÇİM...

(Baştarafı 1. sayfada)

recekler.

Muhalefetteki önde gelen iki burjuva partisinin tutumu da ANAP'ın işini kolaylaştırıyor. Demirel'in DYP'sinin kitlelere ANAP'tan farklı olarak verebileceği birşey yok. Demirel, Özal'dan farklı bir ekonomik alternatif ortaya koyamıyor. 24 Ocak kararlarının onun Başbakanlığı döneminde yürürlüğe konduğunu unutmamalı. Yine, Demirel'in "demokrasi kavgası"nın bir koltuk kavgasından öteye gitmediği biliniyor.

SHP yönetimini şu sıralar ilgilendiren ise ne baskı ve terördür, ne zindanlardaki insanlık dışı uygulamalardır, ne de en uç noktada bulunan açlık ve yoksulluktur. Bu partinin yönetimini elde tutan grubun şu sıralar asıl çabası, parti içindeki demokrat ve ilerici unsurları dışlamak, tasfiye etmektir. Tekelci sermayenin istediği kalıba uygun bir "muhalefet" ve sonra da "iktidar" partisi olmak için, örgüt içerisinde gerçekleştirilen bu 12 Eylül darbesinin başarıya ulaşması, onlar bakımından adeta başlıca görev haline gelmiş bulunuyor.

Tüm bu nedenlerle, bugünkü burjuva muhalefetin, ne ekonomik politikaları, ne de demokrasi mücadelesi açısından iler-tutar yanı yoktur. Onlar, özellikle de ana muhalefet partisi SHP, önümüzdeki seçimlerde başarı sağlarsa, bu onların kendi çaba ve marifetleri sayesinde değil, ülkede ANAP iktidarına karşı artan hoşnutsuzluğun bir sonucu olacaktır. Nitekim, son referandumdan bu yana, kitlelerin üzerine boşanan yeni zam yağmurunun ardından, önemli bir seçmen kesimi daha ANAP'tan uzaklaşmıştır. Son aylarda, karadenizdeki zehirli variller gibi iyice yüze vuran yolsuzluk ve soygun olayları, skandallar ise Özal hükümetini daha da yıpratmıştır. Son kamuoyu yoklamaları bunu kanıtlıyor. Bu nedenle ANAP'ın yerel seçimlerde bir hezimete uğraması sürpriz olmaz.

Sol ve yurtsever güçlere düşen ise, geçmiş seçimlerde olduğu gibi, önümüzdeki yerel seçimlerde de esas olarak ANAP'ın geriletilmesi için çaba göstermektir. Özal hükümeti ve bütünüyle ANAP 12 Eylül rejiminin bir parçasıdır, devamıdır. Tüm "sivilleşme, demokratikleşme" demagojilerine rağmen, o, demokrasi mücadelesinin önünde ciddi bir engeldir. ANAP'ın iktidardan düşürülmesi, bugünkü statükoyu derinden sarsacaktır. Bu nedenle ANAP'a oy verilmemesi için kitlelere açık çağrıda bulunmak gerekir.

Diğer yandan, Türkiye ve Kürdistanlı sol ve demokratik güçler, Kürt devrimci ve yurtsever hareketi, kendi partileri, programları ve istemleriyle yasal olarak seçimlere katılma durumunda olmamalarına rağmen, seçim platformuna aktif biçimde katılabilir, onu etkileyebilirler. Sözkonusu güçler, koşulların elverdiği yerlerde ortak adaylar üzerinde anlaşabilir, bağımsız aday gösterebilir veya bu tür adayları destekleyebilirler. Eğer koşullar bağımsız aday göstermeye uygun değilse, başarı şansı yoksa veya böyle birşey ANAP'a ve öteki gerici güçlere yarıyacaksa, o zaman, bağımsız ya da partili olsunar, mevcut adaylar içinde yurtsever, demokrat, ilerici kişileri desteklemek gerekir.

Sol ve yurtsever güçler bakımından daha da önemlisi, seçimler nedeniyle ortaya çıkan politik koşulları iyi değerlendirebilmektir. Politikaya ilginin arttığı böyleleri dönemlerde, yığınlarla bağ kurmak, çeşitli konulara ilişkin görüşlerimizi onlara götürmek nisbeten daha kolaydır. Sol ve demokratik çevreler, Kürdistanlı yurtsever güçler, bu ortamdan yararlanarak aktif bir propaganda çalışması örgütleyebilir, 12 Eylül faşizmini, ANAP'ı ve öteki burjuva partilerini teşhir çalışmalarına hız kazandırabilirler. Açlığın ve yoksulluğun, baskının, terörün, Kürdistan'daki insanlık dışı uygulamaların nedenlerini kitlelere anlatabilirler. Onlara doğru hedefleri, bu olumsuz durumdan kurtulmak için çıkış yolunu gös-

terebilirler.

Partili yoldaşlar, bu dönemden yararlanarak partimizin programında belirlenmiş uzak ve yakın hedefleri kitlelere anlatmak için aktif bir çalışma yürütmelidirler. Ülkemizin ve halkımızın gerçek kurtuluşunun hangi temel dönüşümlere bağlı olduğunu anlatmalıdırlar. Bunun özü, sömürgeci zincirin kırılması, halkımızın kendi kaderini özgürce belirlemesi ve sosyalizmdir.

Bunun yanısıra, acil istemler üzerinde diğer demokrasi güçleriyle ve yurtseverlerle ortaklaşa çalışma yapmalı ve şu sloganları ortaklaşa yükseltmeliyiz:

- İşkenceye ve baskılara son!
- Zindanlar boşalsın, genel af!
- İdam cezası kaldırılmalı!
- 141, 142, 163 kaldırılmalı; tüm antidemokratik yasalara hayır!
- Sol partilere, Kürt yurtsever hareketine serbestlik; tam bir örgütlenme hakkı!
- Sosyalist, ilerici ve yurtsever baskın üzerindeki baskılara son!
- Kürt dili ve kültürü üzerindeki baskılara son!
- Kürdistan'da olağanüstü hale son; Bölge Valiliği kaldırılmalı!
- Köy koruculuğu, teritoryal savunma ve benzeri militarist ve halk düşmanı girişimlere son!
- Irak Kürdistanı'ndan gelen kardeşlerimize sığınma hakkı tanınsın; insanca davranılmalı!
- Zamlara, açlığa, işsizliğe hayır!
- Evren-Özal ekibinin açlık ve terör politikasına son!

BİR GORDİON...

(Baştarafı 1. sayfada)

adada kaldı.. Üç devlet (İngiltere, Türkiye, Yunanistan) bu anlaşmaya garantör oldular.

Ama bu anlaşma, bir yandan Kıbrıs'ta Rum ve Türk toplumları içindeki ırkçı ve şovenlerin, bir yandan Yunanistan ve Türkiye'deki yayılmacı çevrelerin çabalarıyla yürümedi. "Enosis"çiler, adayı Yunanistan'a bağlamak için harekete geçtiler. İki toplum yeniden kapıştı. 1974 Temmuzundaki Sampson darbesi ise adadaki durumu alt üst etti.

Türkiye Bay Nikos Sampson'a ve arkasındaki Albaylar Cuntası'na ne kadar teşekkür etse azdır. Sampson önce adadaki komünistlere, ilericilere karşı bir kırıma girişti. Rum toplumu bakımından bu iç savaş sürerken, Türkiye durumu bahane edip adaya çıkarma yaptı. Türk işgal birlikleri ise, Ada'nın Rum halkına karşı, saçıcı-solcu demeden, toptan bir kırıma giriştiler. Daha sonrası ise iyi biliniyor. Adanın yarısı ele geçirildi,

Rumlardan temizlendi. Ordaki Türkler kadar da Türkiye'den götürüldü. Ünlü portakal bahçeleri, üzüm bağları kurutuldu, turistik tesisler harabeye çevrildi. Onların üstüne bağımsız bir cumhuriyet kuruldu. Ve şimdi de, barışçı bir çözüm için görüşmeler yapılıyor!

Aradan 15 yıla yakın zaman geçti. Dünya kamuoyu işgali, kırımını adeta unuttu. Fiili durum, giderek doğal duruma dönüştü. Herkes masadaki yumruğa alıştı..

Anlaşma nasıl birşey olur dersiniz? Türk tarafı, mevcut durumu korumak, en azından, eşit haklara sahip iki cumhuriyetli bir federasyon için çaba gösteriyor. Rum tarafı ise işgal öncesi duruma dönmek istiyor. Bu nasıl telif edilecek?

Kıbrıs sorunu tek başına da değil; o, Türkiye ile Yunanistan arasındaki Ege, fir hattı, kıta sahanlığı sorunlarıyla da sıkı bağlantılı. Her iki taraf kamuoyunu kendi tezlerine şartlandırmış, bir ulusal prestij sorunu haline getirmiş. Bu nedenle sorun

(Devamı 11. sayfada)

DEVLETİN MAFYALAŞMASI VEYA MAFYANIN DEVLETLEŞMESİ • A. REŞİT

5 Ocak tarihli **Milliyet** gazetesinin kapak manşeti, iri puntolarla ve boydanboya şöyle: "İNTİKAM ALACAĞIM!" Bu söz, uyuşturucu kaçakçılığı suçundan beş yıldır tutuklu bulunan, altı kez idamı istenen ve sonunda beraat eden ünlü kabadayı —şimdiki moda deyimle, "baba" — **Dündar Kılıç**'a ait.

Gazeteci, "bir göz rahatsızlığı nedeniyle, Tıp Fakültesi'nde, şık bir banyonun da bulunduğu özel odada" kendisiyle görüşmüş. Ünlü kabadayı, başına gelenler nedeniyle, aralarında Eskişehir Emniyet Müdürü Atilla Aytek, eski MİT'çi ve ünlü "MİT Raporu" nun hazırlayıcısı Mehmet Eymür'ün de bulunduğu, bir kısım emniyet mensuplarını ve işadamlarını suçlamış. Sözkonusu polis şefleri ve MİT'çiler için şöyle demiş: "Onlar birer zavallı, kukla, alet. Düşmanlarımdan para alıp bu işi tezgahladılar". Ve şöyle devam etmiş: "Elimize silah geçtiğinde parayı veren, parayı alan herkesten hesap soracağım. Çok şey de açıklayacağım" ..

Yine aynı gazetede, yine kapakta ve biraz daha aşağıda, irice puntolarla bir başka haber: "FARUK TAŞAR'A TEHDİT" .. Ortağı **Asım Hamamcioğlu**, "teslim ol, yoksa ne olacağını bilirsin.." demiş.

Bu ikisi, sahte çeklerle bir bankayı 7,5 milyar dolandırmışlar. Asım Hamamcioğlu 13 ay yatıp çıkmış. Faruk Taşar ise, hala "aranıyor". Bu kişi, ANAP milletvekili ve eski genel sekreteri Mustafa Taşar'ın kardeşi.

Bu iki olaydan niye söz ettik? Son zamanlarda bu tür haberler gazete sayfalarını en çok meşgul eden haberler oldu. Dündar Kılıçlar, Faruk Taşarlar, Berber Yaşarlar, Turan Çevikler, Fevzi Özler, Kemal Horzumlar vs, vs.. Kabadayılar, dolandırıcılar, kaçakçılar elbet eskiden de vardı ve bunlarla ilgili olaylar zaman zaman gazete sayfalarına yansırı. Bunda şaşacak birşey yok. Ama son yıllarda bunlar ilginç bir şekilde palazlandılar, çoğaldılar ve adeta gazete sayfalarını işgal ettiler. Öyle ki, manşette kalmakta bayağı usta olan ve son dönemlerde bunun için özel bir çaba gösteren Evren ve Özal ikilisi bile bunların yanında gölgede kalıyorlar. Frankeystayn misali..

Bu nasıl oldu? Bu bir kokuşmadır. Rejimin artan çürümesidir. Bu tür ki-

şiler 12 Eylül döneminde ortamını bulan bir bitki gibi, kokuşmuş peynirdeki kurtlar gibi palazlanıp serpiltiler, çoğaldılar. Onlara bu ortamı sağlayan 12 Eylül faşizmidir; en başta Evren'dir, Özal'dır. 12 Eylül dönemi ülkeyi vurguncular için tam bir cennete çevirdi.

Şu Türkiye'de oynanan oyuna bakın. Sözkonusu olan bir temsil değil, gerçek bir oyun: Sahnede tepinip duranlar Evren ve şürekası; Özal hanedanı (Başta Sadrazam Turgut ve Semra Sultan olmak üzere, biraderler Korkut ve Yusuf, şehzade Ahmet Özallar, kerime Zeynep ve damadı şehriyari davulcu Asım Ekren'den ve Dayıoğlu Hüsnü Doğan'dan mürekkep..); Özal hanedanının çevresinde, çoğu Amerikan terbiyesi görmüş "prenslar" .. Bunlar bakanlıkları, danışmanlıkları, banka genel müdürlüklerini ve öteki kilit noktaları paylaşıyorlar. Sonra, çoğu 12 Eylül döneminin türedi holdingleri. En başta hayali ihracatçılar. Yarı resmi açıklamalara göre hayali ihracatları 8 milyar doları buluyor. Dikkat edin, lira değil, dolar! Böyle bir vurgunu herhalde tarih yazmamıştır.

Ve sahnede bankacı, banker, turizmci, bürokrat, MİT'çi, general kılığındaki değişik etiketli vurguncular, rüşvetçiler, dolandırıcılar.. Uyuşturucu tacirleri, döviz ve altın kaçakçıları, senet-çek mafyası, babaların türlü türlü..

İşte 12 Eylül döneminin kahramanları, memleketin efendileri bunlar. Har vurup harman savuruyorlar. Ülke onların çiftliği. Dünya umurlarında değil. Kırk yılda bir de olsa, gazeteler de yazıyor: Ayda 6 bin lira için devletin eline bakan muhtaçlar var. Bir kilo et parası yani. Ve bu yaşlı ve muhtaç insanlar 3-5 kişi değil, tam 800 bin tane, aşağı yukarı bir milyon. Ama bu durum, sözde ülkeyi yöneten bu "adam"ların umurunda değil.

Binlerce SEKA işçisi açlık grevinde. Ücretlerini azıcık yükseltmeye ayda bir-iki kez da olsa eve bir kilo et götürmeye çabalyorlar. Ama ne SEKA işçilerinin, ne de milyonlarca öteki işçinin açlığı, sefaleti onların umurunda değil. Onlar saltanatlarını bu açlık üzerine kurmuşlar. 12 Eylül'ü bunun için yaptılar.

Turan Çevik 28 yaşlarında genç

bir adam. Ne bir milyarder veledi, ne de altın madeni bulmuş; ama 12 Eylül döneminde hiçten milyarderliğe sıçramış. Salt Malatya'da 96 adet modern konutun sahibi.. Serveti hayali iharaccattan ve uyuşturucu ticaretinden. Hemşehrisi Özal'lar ona el atmışlar.. Şimdi Atina'da tutuklu.

Manşetteki öteki kahramanlara bir bakalım:

Kemal Horzum: Emlak bankasını 72 milyon dolar ve 32 milyon İsviçre frangı zarara sokmuş (kibarcası), yani dolandırmış. Ama nasıl olmuşsa Özal hanedanıyla arası açılmış. Özal'ın emri, Emlakbank'ın Genel Müdürü Şemiler'in çabası ile, "Amerikalı avukatların sayesinde" İsviçre'de yakalanıp getirilmiş. Kısa süre önce Özal'a yapılan suikastın arkasında Horzum'un parmağı olduğu açık açık iddia edildi.. Horzum olayı oldukça büyük, dallı budaklı. Bu yüzden ANAP'ta çatlak oldu, Başbakan Yardımcısı ve Devlet Bakanı Kaya Erdem istifa etti. Mustafa Taşar ise, Özallara karşı kampta.

Fevzi Öz: "Baba". Turan Çevik'e yaptığı hizmetlerden dolayı, veya "ortak iş"ten, 2,5 milyar alacaklı. O da, Dündar Kılıç gibi, "konuşursam çokları yanar," diyor ve işin ucunun emniyet örgütünün, MİT'in başındakilere, irikiyim bürokratlara kadar uzandığını söylüyor. Özal'a bile güvenmiyor (bunda elbet haklı; çünkü şebeke ona kadar uzanıyor), "ancak Cumhurbaşkanı'na anlatırım," diyor (bunda ise haksız; çünkü şebekenin bir kolu da doğrudan Bay Evren'e uzanıyor). Baba derdini Allah'a anlatsın..

Berber Yaşar: Turan Çevik olayında sırta kadem basanlardan biri de o. Hayali ihracatın önemli elemanlarından ve elbet, bu işten milyarder olmuş..

Adnan Sapsmaz: İş adamı ve sosyetenin ünlülerinden, kokain ticareti yapıyor. Son günlerde, sosyetenin, aynı zamanda kağıt ithali ve "ihracı" ile ilgili sahtekarlıktan da, trilyon vurduğu mali polisçe saptanmıştır. Bu da elbet, en başta Özal'ın sayesinde. SEKA grevine ilişkin politikasıyla Özal, vurgunculara bayram ettiriyor.

Sait Koç: Bu da "kuyumcular kralı", pırlanta ve altın kaçakçılığını yürüten kesimin önde gelenlerinden. (Devamı 10. sayfada)

DANIŞTAY BAŞKANI 12 EYLÜL'Ü VE EVREN'İ MAHKUM ETTİ

Danıştay Başkanı Orhan Tüzemen, emekliliğinden bir gün önce verdiği ve 14 Aralık tarihli gazetelerde çıkan açıklamasında, 12 Eylül'e ve bizzat zoraki cumhurbaşkanı Evren'e dair ilginç şeyler söyledi. Tüzemen, Evren'in ve öteki darbeci generallerin, 12 Eylül öncesinde bile bile terörü önlemediklerini, onu, iktidarı bizzat kendi ellerine almak için bahane olarak kullandıklarını söylüyor. Tüzemen'in bu görüşü kamuoyu için bir sır değil elbet. Ülkenin sol ve demokratik güçleri bunu başından beri dile getirmekteler. Evren ve adamları, 12 Eylül öncesinin terör olaylarını bir bahane olarak kullanmakla kalmadılar, bu terörü bizzat kişiselleştirdiler, beslediler. Nice terör ve provakasyon eyleminin ardında doğrudan ya da dolaylı onların eli vardır. Bu nedenle Tüzemen yeni

birşey söylemiş olmuyor. Ama bu sözleri ilginç kılan, onların, ülkenin en büyük hukuk kurumlarından birinin başındaki kişinin ağzından çıkmış olmalarıdır. Dolayısıyla bu, Evren ve suç ortakları için bir mahkumiyet kararıdır. Türkiye'de kaç yıldır Cumhurbaşkanlığı mevkiini elde tutan bu zorba ile Cumhurbaşkanlığı Konseyi'nin öteki üyeleri, cuntacı generaller birer teröristtir.

Tüzemen, 1982 Anayasası ile birlikte bir tüm olarak 12 Eylül hukukunun meşru olmadığını, kabul edilemeyeceğini söylüyor:

"Gelen, kudret benim diyor, benim aldığım karar Anayasa üstüdür, diyor. Anayasa değişikliği sayılır diyor. Ama 82 Anayasası herhalde onaylanamaz".

Tüzemen, 12 Eylül döneminde mahkemelerin bağımsızlığının ve

hakim güvencesinin rafa kaldırıldığı, herşeyin cunta üyelerinin keyfine kaldığını belirterek şöyle diyor:

"Hakimi de azlediyorlardı. Konsey kararıyla bizim Danıştay'dan 16 kişiyi —ki bunlar daire başkanıydı— üyeliğe düşürdüler. Başka illere gittiler. Genç yaşta emekliliğini isteyenler oldu."

"12 Eylül'ün ikinci ayında bana bir jandarma albayı geldi, 'Komutanımız karar şöyle çıksın istiyor' dedi..."

Tüzemen'in açıklamaları, daha önce de bazı sivil ve askeri yargıçların yaptığı benzer açıklamalar gibi, 12 Eylül döneminde, yalnız sivil yönetim askeri mahkemelerinde değil, Askeri ve sivil Yargıtay'da, hatta Danıştay'da bile nasıl emir ve komuta yoluyla kararlar alındığını kanıtlıyor.

Tüzemen, laiklik ilkesinin geçmiş iktidarlar döneminde de çiğnendiğini, ama 12 Eylül döneminde Anayasa'ya zorunlu din dersleri hükmü konarak bu ilkenin çok daha ileri boyutlarda zedelendiğini, bundan da en çok Kenan Evren'in sorumlu olduğunu söyledi.

Kamuoyu Tüzemen'in bu açıklamalarını olumlu bulurken, birçok kişi, geç kalındığını da dile getirdi. Evren'e gelince o, doğal olarak bu demekten öfke ve rahatsızlık duydu. Cevabında ise, Tüzemen'in neden "içine sindiremediği 1982 Anayasası'nın önemli bir kurumunun başkanlığını kabul ettiğini ve bu görevde uzun süre kaldığını" soruyor. Böylece, Bay Evren, hem Danıştay'ın 82 Anayasası'ndan önce var olduğunu adeta unutuyor, hem de, kendisi gibi düşünmeyenlerin hiçbir kurumda görev yapmaya hakları olmadığını söylemiş oluyor. Yani Evren, Cumhurbaşkanlığı koltuğunu zorla gaspetmiş olduğuna bakmadan, 14. Lui gibi, "devlet benim" diyor..

Zaten böylesine demokrasiziz cumhuriyet ya da cumhuriyetçi faşizm olacağına, İsveç, Danimarka, Norveç ve Hollanda'da olduğu türden, demokratik hak ve özgürlüklerin güvence altında olduğu bir krallık halk için çok daha iyi olmaz mıydı? Çünkü, sözkonusu ülkelerde kralın, Türkiye'de ise halkın egemenliği semboliktir.

Türkiye'de Abdülhamit döneminin "istibdadı"ndan sözetmek modadır. Elbet o dönemde de zaptiyeler, zindanlar varmış; ama bugünkü kadar kitlesel tutuklama, işkence ve eziyet olduğundan kimse sözetmiyor..

Bunlar Abdülhamit'e rahmet okutuyorlar!

BAKAN VE ELÇİLER DE İŞKENCEDEN ŞİKAYETÇİ

Türkiye'nin AET'den sorumlu bakanı Ali Bozer geçende, hem de basın önünde açıkça, dert yanmış, "polisin süregelen işkenceleri bizi dış kamuoyu önünde zor durumda bırakıyor; olup bitenleri AET çevrelerine anlatmak güç," demiş. Türkiye'nin AET ülkelerindeki kimi büyükelçileri de bu görüşü paylaşan sözler etmişler. Bu sözler başına, radyolara da yansdı.

İki bakımdan son derece ilginç: birincisi, Türkiye'deki işkence olayları o derece ayyuka çıktı, ayan beyan oldu ki, artık bizzat Türk hükümetinin bakanları, devletin elçileri bile onu inkar etmek gereğini duymuyorlar. İkincisi de, onların işkenceden dert yanması. Elbet nedeni başka: İşkence olayı her yerde karşılına çıkıyor, ilişkileri güçleştiriyor. Bay Ali Bozer de, elçiler de, anlaşılın artık patlama noktasına gelmişler, yeter diyorlar. Ya biri, ya öteki. Ya Avrupa ile, çoktan işkenceyi rafa kaldırmış uygar dünya ile ilişkiden vazgeç, ya da işkenceden..

İyi ama, bu hükümetin bakanları ve bu devletin elçileri işkenceden dert yanıyor da, işkenceyi yapanlar, yaptırınlar, başka bir devletin polisi, askeri mi? Yoksa bu polis ve asker hükümete rağmen kendiliğinden mi bu işleri yapıyor? Mümkün mü bu?

Mümkün olmadığını, olamayacağını herkes bilir. İşkenceyi planlayan, işkence uzmanlarını yetiştiren, görevlendiren de devletin kendisi. Hükümet olan biten herşeyden haberdar. O, cuntadan devraldığı işkence çarkını gönüllü olarak sürdürüyor.

Eski bir profesör olan Ali Bozer (Salazar da eski bir profesördü), basın önünde dert yanacağına, neden hükümeti içinde bu konuyu tartışmıyor? Neden işkenceyi durduralım demiyor? Bunu yapsa ya. Eğer gerçekten namuslu, işkenceye karşı biri ise (sırf AET çevrelerine hoş görünmek için değil, demokratlığın, insan olmanın bir gereği olarak) bunu yapmalı, önlemeye gücü yetmiyorsa, o zaman da istifa etmeli ve herşeyi kamuoyuna çok daha dabraca, cesaretle açıklamalı. Başka türlü ne Ali Bozer işkence yaptırın bir hükümetin üyesi, ne de sözkonusu elçiler böyle bir devletin temsilcisi olarak, işkenceyi yaptırın ve yapan katillerin suç ortağı olmaktan kurtulamazlar.

SOL BİRLİK SONA ERDİ

SOL BİRLİK içindeki beş partinin temsilcileri, geçtiğimiz Aralık ayında biraraya gelerek onun sona erdirilmesini kararlaştırdılar. Bu, kamuoyunda —istenen birşey olmasa da— beklenen birşeydi. Çünkü örgüt, son yılda eylemsiz duruma düşmüştü. Aylık Sol Birlik Gazetesi de Haziran 1988'den bu yana çıkmamaktaydı.

Bununla ilgili olarak kamuoyuna yapılan ortak açıklama şöyledir:

“KÖİP, TİP, TKEP, TKP, TKSP ve TSİP'in ortak kararlarıyla 1984 yılında kurulan Türkiye ve Türkiye Kürdistanı Sol Birliği (kısa adıyla SOL BİRLİK), belli bir dönem program amaçları yönünde çalışma yaptıktan sonra, süreç içinde, çeşitli nesnel ve öznel nedenlerin etkisiyle iş yapamaz duruma geldiğinden, şu anda birlik içinde olan beş parti tarafından (KÖİP daha önce ayrılmıştı) sona erdirilmesi uygun görüldü.

Partilerimiz, SOL BİRLİK'in, programında belirlenen amaçlara —büyük bölümüyle— ulaşmasa da, sol partilerin ortak çalışması

bakımından örnek olacak olumlu çalışmalar da yaptığı, yine, ortak amaçlara tam olarak ulaşılmadıkça solun birliğine, dayanışmasına her zaman gerek bulunduğu kanısındadırlar ve bu nedenle, SOL BİRLİK'in yaşatılmaması olumsuz bir sonuç olmakla birlikte, gelecekte daha geniş, etkili birlikler için çaba gösterilmesinden yanadırlar.”

SOL BİRLİK bundan dört yıl önce, Aralık 1984'te kurulmuştu. O zaman, Partimizin de içinde yer aldığı bu gelişmeyi kamuoyuna sevinçle ve coşkuyla duyurmuştuk. Atılan adımları tarihi bir adım olarak nitelemiştik. Dört yıl sonra bugün ise, onun sona erdirildiğini duyurmaktan üzüntü duyuyoruz. Çünkü biz, sol güçler arasında birliğin gereğine, Kürt ve Türk halklarının devrimci ve demokratik güçleri arasında ortak bir cephenin yararına her zaman inandık, bunu savunduk ve bunun için çaba gösterdik. Programımızda, daha başından beri, Kürdistan için ulusal cephe, Türkiye ve T. Kürdista-

nı bakımından ise, anti emperyalist demokratik cephe hedefini önümüze koyduk.

SOL BİRLİK önüne, koşullara uygun ve halklarımızın özelemlerini, kısa ve uzun vadeli istemlerini dile getiren iyi bir program da koymuştu. Ne var ki haklı ve doğru programlar da her zaman amaca ulaşmaya yetmiyor. Sol Birlik de bu amaçlara ulaşmadan dağılmaya yüzüze kaldı. Ortak açıklamada belirtildiği üzere, bunun birdizi nesnel ve öznel nedeni var.

Nesnel nedenler, ülkedeki koşullara, güçler dengesine solun genel durumuna bağlı. Bütün bunlar, açık ki Sol Birlik'in örgütlülük ve çalışma düzeyini etkilemiştir. Öznel nedenlere, bizden, bizzat SOL BİRLİK'ten, onun içindeki örgütlerden kaynaklanırlar gelince, kamuoyu haklı olarak bunları merak edecektir. İnsanlar, özellikle de bu girişimi bir umut gibi karşılayanlar, bu sonuca neden varıldığını sormakta haklıdırlar. Birlikler önlerine koydukları amaca, dört

(Devamı 10. sayfada)

Diyarbakır:

Emniyet Güçleri Halkı Soyup Soğana Çeviriyorlar/JEHAT

Bilindiği gibi umumi valilik şeklindeki, Olağanüstü Hal Bölge Valiliği'nin oluşturulması, beraberinde Kürt halkının aleyhine bir sürü sorun yarattı. Elbette çok geniş yetkilerle donatılmış sömürgeci-faşist bir şefin, halkımıza çiçeklerle karşılık vereceği düşünülemez.

Hatırlanacağı gibi 1987 Kasım'ından itibaren 9. bölge valisi, kendi yetkisine dayanarak silah ruhsatnamesi izni verileceğini açıkladı. Daha önceleri, Milli Güvenlik Konseyi de silahların teslim edilmesi için uzun süreli çağrılar yapmıştı. Ancak halkın büyük bir kesiminin faşist çetelere güven duymadığı, dolayısıyla silahlarını teslim etmediği, bu son “izinli” silah taşıma girişiminden de anlaşılmalıdır. Bölge Valisinin izin çağrısı ertesinde binlerce

insan, “Bulundurma Ruhsatı” almak için müracaat etti. Emniyet güçleri, özellikle devlet taraftarı ve gerici insanlara kısa sürede ruhsat verdi.

Ancak bir süre sonra “taşıma ruhsatı”nın 100 bin TL karşılığında verildiği görüldü. Müracaat eden insanlardan dilekçelerine “Devlet güçlerine yardımcı olacağımdan dolayı” ibaresini yazmaları istendi.

Bu durumda devlet kırımca bir taşla iki kuş vurmuş oldu: Milyonlara varan para toplanırken, daha önce teslim edilme-yen çok sayıda silahın ortaya çıkarılmasını sağladı. En önemli noktalardan birisi de aşiret yapısının güçlü olduğu Kürdistan'da halkımızın birbirini kırması hedeflendi. “Ruhsatlı silah taşıma”nın başlanılmasıyla birlikte, ölüm vakaa-

larında gözle görülür bir artış görüldü.

Sömürgeci faşist iktidarın oyunlarına gelmemek, onların planlarını kitlelere anlatmak, her devrimci demokrat insanın görevidir.

Halkımız Ajan ve İspyoncuları Barındırmıyor

Sömürgeci ve faşist Türk devleti, bölgeyi denetimi altına almak için, Kürdistan'daki gericilerden devamlı destek sağlama-yaya çalışmaktadır. Bu, eskiden beri sürdürülen bir politikadır. Halktan zayıf inançlı insanları kendine bağlayıp ajan ve ispiyoncu olarak kullanmaya çalışmaktadır. Halkın içinde iyice giremeyen “güvenlik güçleri”, bu tür insanların vasıtasıyla bilgi toplamaya çalışmakta. Hatta bu soru-

nu daha da ileriye götüre-rek “köy korucusu” diye bilinen milis yaratmaya çalışmakta. Gerçi halkın gönüllü milis olmak istemediği, bunun zorla yapılmaya çalışıldığı, basın yayın organlarına da yansdı. Ancak yine de bu tür politikaları, daha bilinçli bir şekilde teşhir etmek aydın insanların üstüne düşen vazifedir.

Fakat şu da unutulmamalı ki kitleler milis ve ajanlara toplumda yer vermemektedir. Bunun son bir örneğini Diyarbakır'ın Lice ilçesinde gördük. Lice'de polislerle devamlı diyalog halinde olan (Sisê köyünden) bir ispiyoncu, 16.12.1988 tarihinde komando birliğinin yanı başında kurşunlanarak öldürüldü. Öldürülen bu zatın polislerle baskınlara bile katıldığı yöre halkı tarafından söylenilmekte idi.

KÜBADA DEVRİMİN OTUZ YILI*

Mikhail ZUBATKIN

... Küba devriminin zaferinin üzerinden beş yıl geçmişti. Ülke yeni yeni belini doğrultmakta idi. Biz bir grup Sovyet öğrencisi, branşımıza uygun Küba enstitülerinde öğrenim görmek üzere Özgürlük Adası'na gönderilmiştik. Grubumuz, Sovyetler Birliği'nin değişik kent ve yörelerinden gelmiş iki düzine kadar genç erkek ve kadından oluşuyordu. Yapacağımız öğrenimden çok, devrimin havasını solumayı, yarımıyüz yıl kadar önce Şair Aleksander Blok'un, Rusya yolculuğunun başında yazdığı gibi, devrimin müziğini görüp duymayı düşlüyorduk.

Genel Coşku İle Büyülenmiş Olarak

İzlenimlerimiz sözcüklerle anlatılamaz... Kral palmyeleri, Havana'nın gökdelenleri üç kilometre boyundaki sette sönen Karablerin yuvarlanan dalgaları, setin üstünde öpüşen oğlanlar, kızlar.. Ama çok geçmeden aynı oğlanların ve kızların, kalçalarının üstünde birer tabanca Devrimi Savunma Komiteleri'nin üyeleri olarak görevlerini yaptıklarını, geceleri kendi semtlerinde devriye gezdiklerini, işletme binalarında, büro ve okullarda nöbet beklediklerini de görürsünüz. Üniversite yurdunun girişinde, elinde bir tabanca tutan genç bir **Mulatto** (melez) öğrenci duruyor. Bize "kimsiniz?" diye soruyor. -"Sovyetikos". "Öyleyse devrimcisiniz (revolucionarios)!" Bu sözlerin bizi nasıl şaşırttığını çok iyi hatırlıyorum. "Devrimci misiniz?" Bize garip gelmişti. "Biz devrimci miydik?" Gerçekten de, öyle bir ülkeden geliyorduk ki, yaklaşık yarım yüzyıl önce Büyük Ekim Devrimi zafere ulaşmıştı; dedelerimiz ellerinde tüfeklerle Kışık Saray'a hücum etmişler, burjuva Geçici Hükümeti'nin bu son sığınağını ele geçirmişlerdi. Ama biz onların yalnızca torunlarıydık. Büyük Anayurt Savaşı'nda çarpışıp zafere ulaşanların ise oğulları ve kızları idik. Biz, problemleri ve güçlükleri ile kendi sıradan hayatımızı yaşıyorduk; alışveriş kuyruklarında bekliyerek, üniversitedeki dersleri bezgince izleyerek... Ama Kübalıların gözünde devrimcilerdik. Gerçekten öyle midik?

Ertesi gün Melez öğrenci ile bir-

likte Fidel Kastro'nun konuştuğu Devrim Alanı'nda idik. Sıcak, bunalıcı bir gündü. Çevremizde binlerce insan vardı. Herbirinin gözlerinde parlayan umudu görmek çok etkileyici idi. Kolay anlaşılır, sade bir dille konuşan adamı dinlemek için nefeslerini tutuyorlardı. Sanki ağızdan çıkan herşey onların duymaya can attığı sözlerdi. O, onurdan, ulusal gururdan konuştu. Ve söylediği herşeyi bir tek içerikte bütünleştirdi: "Revolucion!" Ve o konuşmasını bitirdiği zaman, alandaki binlerce kişi birağızdan "revolucion! Revolucion!" diye haykırdığı zaman, biz genel coşkuya kapılmıştık bile. O zaman farkettiler ki, "devrimci misiniz?" sorusuna yalnızca bir yanıt olabiliyordu: "Si, somos revolucionarios!" ("Evet, devrimciyiz!") Devrimin müziği çevremizdeki tüm havayı doldurmuştu.

Tropikal Sosyalizmi mi?

Küba devriminin 1 Ocak 1959'daki zaferi çok değişik biçimlerde yorumlanmıştır. Bazıları bunu, Latin Amerika'da pek alışık olunan yeni ve sıradan bir hükümet değişikliği sanmıştı; İktidar, Başkanlık sarayını yedi yıl önce ele geçiren diktatör Batista'dan, onun rejimiyle kavgalı olan bir gurup hırslı "devrimci"ye, silahlı mücadele yoluyla geçmişti. Bu, Latin Amerika, Karabler ve Küba tarihinde sık sık rastlanan bir olaydı, bu nedenle de, görünürde şaşırtıcı hiçbir yanı yoktu.

Ama, diğer yandan, halkın nefret ettiği Batista rejimini yıkan sözkonusu "barbudos"lar (Fidel Kastro taraftarlarının onlara taktığı adla "sakallılar") Başkanlık Sarayı'na girdikten sonra duracak gibi görünmüyorlardı. Dahası, onların, 32 yaşında bir avukat olan ve ihtilal ordusunun başkomutanlığını da üstlenen liderleri, sürekli olarak ülkedeki durumu temelli biçimde değiştirecek olan "değişimlerden" sözediyordu. O, Monkada programının hayata geçirilmesinde ısrarlı idi.

Ve dış ülkelerdeki dikkatli yorumcular, bu "garip olayı" kavramak için belgeleri, Küba gazete ve dergilerini incelemeye koyuldular. Kastro'nun beş yıl önce (1953'te), kendisi gibi bir grup "romantik idea-

list"le birlikte, ülkenin ikinci büyük askeri garnizonu olan Monkada kışlasını ele geçirme girişimini, yenilgisini ve bu nedenle mahkemede yaptığı savunmayı öğrendiler. Bu savunmanın binlerce kopyası ülke içinde dağıtılmıştı. Bu savunmada Kastro, haklılığından emin bir şekilde, yargıçlara dönerek: "Beni mahkum edin! Bu hiç önemli değil! Tarih beni aklayacaktır!" diye haykırıştı.

Kastro'nun savunması tüm ülkede elden ele dolaştı ve ulusal nitelikteki 26 Temmuz Hareketi (Monkada Kışlası'na hücum 1953'te 26 Temmuz günü yapılmıştı) bu temeller üzerinde boyverdi. "Yorumcular" gördüler ki, "Devrim Bildirgesi"nde ortaya konan görüşler, Küba'da şekillenen tarihi durumu yansıtır. Fidel Kastro mahkemede devrimcilerin istemlerini dile getirirken, Kübalı tüm çocukların eğitim görmesini istiyoruz, diyordu. Sağlık hizmetlerinden yalnız başkenttekiler değil, "sierra"daki (dağlar) köylere dağılmış binlerce köylü de yararlanmalı, diyordu. Şeker plantasyonlarındaki işçiler üzerindeki ağır sömürüye ve büyük toprak sahiplerine ödediği yüksek kiralara son verilmesi çağırısını yapıyordu. Ülkenin ekonomik ve sosyal dönüşümü için radikal bir program öneriyordu. Ve o bunları söylerken, gerçekte, politik ve felsefi açıdan, teorik olarak "sosyalizm" diye nitelenen görüşü ortaya koyuyordu.

Ancak, Monkada programı bu sözcüğü (sosyalizm) içermiyor. Kastro da bir Kübalı ve kitle psikolojisini iyi bilen biri olarak (bir lider için değerli bir nitelik!), sözcüklerin ve terimlerin değil, işin ve gerçeklerin, belli görevleri başarmak için halkın hazır ve istekli olmasının önem taşıdığını gördü.

Böylece o, Küba Devrimci Hükümeti'nin başına geçtiği zaman, öncelikle en acil sorunların çözümünü için adımlar attı. 17 Mayıs 1959'da tarım reformuyla ilgili kararı imzaladı. Bu, Latin Amerika tarihindeki en radikal belge idi ve toprakta çalışan binlerce kişinin hayati önemdeki sorunlarına çözüm getirdi. Kastro, bunun ardından, düzinelere başka devrimci belgeleri imzaladı. Binlerce kent sakinini ilgilendiren kira indirimine, elektrik borçlarının kısmen

kaldırılmasına ilişkin kararlar, daha önceki yıllarda diktatörlük tarafından, yasal olmayan yollardan edinilen servetlere el konularak bunun devlet mülkiyetine geçirilmesine ilişkin karar, bunlardan bazılarıdır. Daha sonra Devrimci Hükümetin, yıllar boyu adayı sömüren ve ona hükmeden ABD şirketlerini millileştirmesine sıra geldi. Bunu yerel kapitalistlerin ve latifundistlerin büyük holdinglerini millileştiren kararlar izledi.

Bu değişimler sosyalist nitelikte mi idi? Önemli olan sözcükler değil. Önemli olan şu ki, devrimci iktidar, kitlelerin çağlar boyu süregelen düş ve özlemlerini iyi kavradı, Kübalılarda kökleri güçlü olan gururu ve ulusal onuru canlandırdı. Ve 1961 Nisanı'nda Devrim, en büyük emperyalist güç olan ABD tarafından eğitilip silahlandırılan, desteklenen "gusanos"ların (kurtlar-solucan türü) işgal tehdidiyle karşılaştığı zaman, Fidel Kastro, bu Amerikan uşakları tarafından bombalanan kurbanların cenaze töreninde yaptığı konuşmada, şu sözleri söylerken tümüyle haklıydı: "İşçi ve köylü yoldaşlar, devrimimiz sosyalist, demokratik bir devrimdir, yoksullar için ve yoksullar tarafından başarılmıştır. Onun uğrunda hayatımızı vermeye hazırız."

Daha sonra neler oldu iyi biliniyor. Saldırganları ezmek için devrimci Küba halkına yalnızca 72 saat yetti. Batı Yarımküresi'ndeki ilk sosyalist devlet bir gerçekliğe dönüştü.

Sosyalist Tecrübe ve Rakamların Gösterdiği

Küba devriminin 30. yıldönümü arafesinde, burjuva "yorumcular" ve "analizciler", Küba sosyalizmi ile ilgili olarak çok çeşitli yargılar ve görüşler ileri sürdüler. Batı, özellikle de Amerikan basını "Küba sosyalizminin çözümlü"nü, "sosyalist ekonominin krizi"ni ve "Kastro'nun sosyalist deneyiminin tüm fiyaskosu"nu kanıtlamaya çalışan makalelerle dolup taşıyor.

Ama gerçeklere bakalım. Küba Komünist Partisi 1986 yılında olağan Üçüncü Kongre'sini yaptı. Parti, ülkenin bir önceki dönemde karşı karşıya olduğu problemlerin çözümüne bağlı olarak, yeni programını benimsedi. Program, devrimin kazanımlarının bir bilançosunu vermekte ve geleceğe yönelik perspektifler öne koymaktadır. Biz yalnızca kongreye ve parti programına yansıyan ve gelişmeleri 1958 yılındaki (devrimden önceki son yıl) durumla kıyaslayan bazı rakamları aktarmakla yetineceğiz.

1958'den 1986'ya kadar olan dönemde Küba'nın nüfusu yüzde 50 oranında artarken, ulusal gelir 3,5 kattan fazla arttı.

1958 yılında elektrik enerjisi üretimi 2,6 milyon megavat/saat iken, 1985'te 12,2 milyon megavat/saate ulaştı; artış 4,7 kattır.

1985 yılında 2 milyar 400 milyon pezos değerinde projeler gerçekleştirildi; 1958'e göre artış 12 kat.

Su rezervleri 1958 yılında 48 milyon metreküptü; 1985 yılında 7 milyar metreküpe ulaştı; artış 140 kattan fazla.

Küba ticaret filosunun tonajı 1958 yılında 58 bin tonda, 1985'te 1,16 milyon tona ulaştı; artış 19 kattan fazla.

Yılda yakalanan balık miktarı 1958'de 20 bin tonda, 1985 yılında 220 bin tona ulaştı; artış 11 kat.

1958 yılında turunçgiller üretimi 60 bin ton iken, 1985'te 730 bin tona ulaştı; artış 12 kattır.

Yumurta üretimi 1958'de 300 milyon tane iken, 1985'te 2,5 milyara ulaştı; artış 8 kat.

Çelik üretimi 1958 yılında 18 bin ton iken, 1985'te 36 bin tona ulaştı; artış iki kat.

Suni gübre üretimi 8 kat arttı. 1958'te 200 bin ton iken, 1985'te 1,6 milyon tona ulaştı.

Bütün bunlar, Küba'nın nasıl geriliğin üstesinden geldiğini ve sosyalist inşa yolunda ilerlediğini pek açık gösteriyor. "Küba sosyalizmi" olayı üstüne inceleme yapan her tarafsız kişi, onun, sözkonusu yolda nasıl kararlıca ilerlediğini görebilir. Bu türden başarıları kanıtlayan pek çok başka rakamlar ve gerçekler gösterilebilir. Örneğin Fidel Kastro'nun 1988 Haziranı'nda, ülkenin 14 eyaletinden birinin merkezi olan Matanzas'ta yaptığı konuşmada şu bilgiler veriliyor: Salt 1988 yılının ilk altı ayında ve yalnızca bu eyalette 150 dolayında proje işlerlik kazandı. Bunlar arasında büyük bir ısıtma ve enerji santrali, petrol araştırma tesisi ve hastahaneler var. Devrimin önderi halka açıkladı ki, ülkede, devrim öncesine oranla 6,9 kat daha fazla elektrik enerjisi üretilmektedir.

Ne var ki, kötü niyetliler, Küba devriminin düşmanları, sosyalizmin Küba'daki başarılarını bir türlü kabul edemiyorlar.

Küba Manzarasına Tarafsız Bir Bakış

Dışarda önyargılı politikacılar ne derlerse desinler, 30 yıllık bir özgürlük dönemini geride bırakan ülke, kendi yolunda ilerliyor. Sözkonusu politikacılar, on milyon Kübalının ya-

şamını "diktatörlük altında kölelik" olarak göstermeye çalışıyorlar. Oysa Küba gerçeği bu ve benzer uydurmacaları yalanlıyor. Küba'da ortalama ömrün erkekler bakımından 72,6, kadınlar bakımından 76,1 olduğunu söylemek yeterlidir. Bu Latin Amerika için çok iyi bir süredir. Küba'nın izlediği sosyal politika şimdiden ürünlerini veriyor. O, gelişmekte olan ülkeler içinde en iyi besin rejimine sahiptir (kişi başına günde 2950 kalori ve 79 gram protein). Ülkedeki konutların tamamı yakını elektrikle aydınlatılıyor ve sağlık hizmetleri yeterlidir. Küba'da 443 kişiye bir doktor düşüyor. Devlet, yoksullukla mücadele ederek, yaşlılara ve güçsüzlere bakarak, çocuklara eğitim olanağı, yetişkinlere iş sağlayarak, fuhuşa ve uyuşturucu kullanımına karşı savaşarak saygınlık kazanmıştır.

...Latin Amerika'nın en keskin zekalarından biri, Küba devriminde yeralan Arjantin'li doktor, gerilla lideri ve düşünür olan Ernesto Che Guevara, yirmi yıl önce "Küba'da Sosyalizm ve Birey" adlı kitabı yazdı. Bu kitapta o, Marks'ın, yeni sosyal sistemde bireyin özgür gelişiminin, toplumun özgür gelişiminin koşulu olduğuna ilişkin görüşünü izleyerek, sosyalizm koşullarında bireyin şekillenmesi ve gelişimi konusunu tahlil etti. Che Guevara, kitleleri ve "sokaktaki adamı" idealize etmeden, devrimin öncüsü ile halkın ilişkisi sorununa diyalektik açıdan yaklaştı ve bireye, tüm yaratıcı yeteneklerini geliştirmesine imkan verecek koşulları sağlamanın mümkün ve gerekli olduğu tezini savundu. O, yeni, özgür, kurtulmuş ve gerçekten "insan" bireyi düşledi. Bu "devrimin şövalyesi"ne yurttaşlık hakkı tanımış olan Küba, onun görüşlerini hayata geçirmek için çalışmaktadır.

Kaşarlanmış çevrelerin basmakalıp sözleriyle köreltilmiş kişiler, elbette, "Kastro diktatörlüğü"nden, "bireye baskı"dan veya "herhangi bir hakkı olmayan kitleler"den söz edebilirler, Küba devrimini birtürlü kabul edemeyen, onun yaratıcı doğasını görmeyi başaramıyan ötekilerin de otuz yıldan beri yaptıkları gibi.

Ama insan bu adaya gidebilir ve orada ne olup bittiğini kendi gözleriyle görebilir, değişik ülkelerden pek çok kişinin sık sık yaptığı gibi.. O zaman, Küba'yı ziyaret eden binlerce kişi gibi kendileri de, okur-yazarlık kampanyasının devrimin üçüncü yılında başarıya ulaşmasının, sadece "Kastro'nun propagandası" değil, gerçek olduğunu görebilirler. Bugün her üç Kübalıdan biri öğren-

(Devamı 11. Sayfada)

Mülteci Kamplarından İzlenimler / Şevat-Diyarbakır

Irak Kürdistanı'ndan gelen mültecilerin bir kısmı, 1988 Eylül ayının birinci haftasının içersinde Hakkari'den Diyarbakır'a açık kamyonların üzerinde bir gece yolculuk ettirilerek getirildiler.

12 bin 800 kişiden oluşan Diyarbakır'daki kampta, nüfusun büyük bir çoğunluğunu çocuklar oluşturuyor. Genel olarak her aileye bir çadır verildiği söylenmekte ise de, çadırların küçümsenmeyecek bir bölümünde ikişer, hatta üçer aile oturmakta. Bir çadırda oturan ortalama nüfus 10-12 arasında değişmektedir. Standartlara bakıldığında bir çadırda ancak 3-4 kişi barınabilir. Yatmanın, oturmanın ne kadar güç olduğunu siz düşünün.

Kampa verilen su çok yetersiz. Yetersizliğin yanında bir de su motoru sık sık bozulduğundan, kampa günlerce su verilmediği oluyordu. Kamp çevresinde bulunan 4 doğal su kaynağının etrafı, günün her saatinde tenekeler ve bidonlarla bekleyen kadın ve çocuklarla dolup taşıyor. Kamp çevresinde yaptırılan üstü açık banyo adı verilen yerlerde sıcak su olmadığı için, yıkanmak hiç mümkün değil. Bu durum birçok hastalıkla birlikte, uyuz hastalığının ortaya çıkmasına neden oldu. Yine kamp çevresindeki kanalların üstünün açık olması, özellikle güneşli havalarda etrafa pis bir kokunun yayılmasına ve yüksek miktarda kara sineğin üremesine neden oluyor. Bunun insan sağlığı açısından önemini artık siz düşünün. Kamp yerinin tarla olması, Ekim ayında yağın yağmurlardan sonra tümünden çamur deryası haline geldi. Önlem alınmadığı için 500 çadır yağmur suları altında kaldı. Üç gün süreyle kamptakiler toprak üzerinde uzanabilecekleri, yatabilecekleri kuru bir yer bulamadılar. Kullandıkları bütün eşyalar sular altında kalarak sırlıklam oldu. Taki güneş doğup da eşyalarını kurutuncaya kadar bu böyle sürdü.

Kampın iç düzeninden polis sorumlu. İki polis karako-

lu var. Bunlardan bir tanesi kampın dışında, kampa girişleri düzenliyor. Diğeri ise, kampın içinde. Kamp çevresi bir bölük askeri birlik tarafından sürekli kuşatma altında. Kampın dört bir tarafı 50'şer metre aralarla günün 24 saati devriye gezen askerlerce denetlenmekte. Tel örgüden dışarıya bir adım atmak dahi yasak. Kampa görevlilerin dışında hiç kimse bırakılmıyor. Ailelerinin dışarıya çıkışları da kesinlikle yasak. Sadece doktorun verdiği sevk kağıdı ile hastahaneye gitmek mümkün iken, çoğu zaman hasta bu "hak"tan bile yararlandırılmıyor. Karakolda polisler sevk edilenlerin durumuna bakarak, kendi açısından uygun görürlerse gönderiyorlar. Doktorlara da sık sık sözlü olarak, "kimseyi sevk etmeyin" demeyi de ihmal etmiyorlar. Karakol önünde hergün insanlığın ve mantığın almayacağı olaylar yaşanıyor.

Hiçbir ihtiyacı karşılanmayan bu insanlarımız, günün erken saatinde karakolun önüne gelerek, ihtiyaçlarını gidermek için çarşıya çıkış izni istiyorlar. İhtiyaçları genellikle lastik ayakkağı, kazak, çorap, şeker, sabun ve yiyecek maddelerinden oluşuyor. Hastahane nin yazdığı ve kamp revirinde bulunmayan ilaçlarla, diğer ihtiyaçları için izin istiyorlar. Hiç kimseye izin verilmediği gibi, izin isteme gerekçeleri de sorulmuyor. Daha doğru bir deyimle, ağızlarını açıp konuşmalarında müsaade edilmiyor. Tek bildikleri "terk edin burayı, defolun gidin!" gibi sözlerdi. Gerekçeleri önemli olup git demelerine rağmen, gitmeyip konuşmak isteyenlere ağır hakaretler yapıyor, zaman zaman tokat atmaya da ihmal etmiyorlar.

Günün her saatinde çadırlar arasında dolaşan siyasi şubeye ait polislerle karşılaşmak mümkün. Yine kampta görev yapan diğer birimlerin çalışma yerleri, ne tür çalışma yapıyor diye, polisler-

ce kontrol ediliyor.

Türk yetkilileri radyo ve televizyon vasıtasıyla, "pêşmergelerin tüm ihtiyaçları devletçe karşılanmaktadır" diyerek, kamuoyunu yanıltmaktalar.

Bir de işin gerçeğine bakalım: İlk işi hafta, Kızılay aş ocağında bol bol mercimek çorbasıyla, kuru fasulye yemeği (etsiz olarak) verildi. O da sabah kahvaltısı olarak verilen mercimek çorbası saat 11'de, öğlen yemeği olarak verilen fasulye ise saat 17'de veriliyordu. Pêşmergelerin "çocuklarımız bu kadar süre açlığa dayanamazlar" demeleri üzerine her çadıra bir küçük piknik tüp verildi. Biten tüpleri kendi paralarıyla doldurmak zorundalar. Tüp dağıtımından sonra 10-12 kişinin barındığı her çadır başına üç haftalık süre için 3 kg toz şeker, 2 kg mercimek, 2 kg fasulye, 5 kg makarna, 3 kg soğan, bir miktar nebati yağ verildi. Ondan sonraki haftalardaki, haftalık sürelerce ikişer kilogramlık mercimek, fasulye ve makarna verildi. Bu süre içersinde bir defaya mahsus olmak üzere, her çadıra 1 kg kıyma verildi. Meyva, sebze, yoğurt, süt, yumurta verilmediği gibi, dışardan kendi paralarıyla getirmeleri dahi yasaklandı. Düzenli olarak verilen tek şey; günde kişi başına tek ekme oldu. Pêşmergeler kampa ilk yerleştirildiklerinde Kızılay tarafından bir çadır, çadır başına da 4 battaniye verildi. Onun dışında da hiçbir yiyecek ve kullanım malzemesi verilmedi.

Ailelerin çok küçük bir bölümü, yatak-yorgan getirmişlerdi. Geriye kalan hepsi altlarına bir, üstlerine de bir battaniye alarak uyumaya çalışıyorlardı. Giysileri geldikleri zaman üstlerinde getirdiklerinden ibaretti. Özellikle çocuklar, yarı çıplak durumdaydı. Kadınlar da çocuklardan farklı değildi. Soğukların başlamasıyla, Diyarbakır İnsan Hakları Derneği ve Tabipler Birliği ile SHP Örgütü'nce açılan kampanyalar sonrası halkımız,

kampa döşek, battaniye, giysi gönderdi. Bunun yanında halkımızın değişik biçimlerde yaptığı yardımlar da küçümsenmeyecek miktardaydı. Yapılan bu yardımlara rağmen, —soğukların başladığı Kasım ayı içinde— kampta döşeksiz, salt battaniye ile yatan, sadece gömlekle, entariyle dolaşan çocuk, genç ve kadın sayısı oldukça yüksekti.

Kampta polis kantini dışında hiçbir resmi veya özel kurum birşey satamıyor. Kantin hakkında da bilgi vermek gerekirse; sigara, çay, şeker, sakız, kabak çekirdeği, leblebi, pepsi dışında yiyecek ve içecek bulmak mümkün değil.

Kampta bulunan sağlık istasyonu oldukça yetersiz. İlaç ve muayene için gerekli araçlar, ihtiyaca cevap vermiyor. Labaratuvar olmadığı için doktorlar, hastalara teşhis koymakta oldukça zorlanıyorlar. İlkel yöntemler kullanılıyor. Tifo, sarılık, dizanteri, ishal, menenjit, zatüre gibi ölümcül hastalıklar oldukça yaygın. Bunun yanında sıtma ve trahom da küçümsenmeyecek derecede.

0-7 yaşındaki çocuklar, süt, yoğurt, yumurta, et vb gibi zorunlu hayvansal proteinleri alamayınca, deri ve kemikten oluşan bir iskeleti andırıyorlar. Yaşanan bu koşullar çok sayıda çocuğun ölmesine neden oldu. Soğuklarla birlikte ölümcül çocuk zatüresi görülmemiş boyutlara vardı. Hastaların çoğunu yatacak yeri, giyecek elbisesi olmayan çocuk ve kadınlar oluşturuyor. Sağlık ekiplerine ait çadırların önü, sabahtan gece yarısına kadar insanların dolu olduğu miting alanını andırıyor. Günlerce sıra bekleyip de, çocuğu ve kendisi muayene olamayan ana-baba sayısı oldukça fazla. Kısaca sağlık hizmetleri her yönüyle eksik ve yetersiz.

Bütün bu zorluklara karşın, pêşmergelerin bağımsız Kürdistan özlemi gün geçtikçe daha güçlenmekte, onların davaya inançları herşeyin üstünde..

Güneş Doğu'dan Doğduğu Halde...

Güneş doğudan doğduğu halde, Türkiye Kürdistanı faşist Türk devleti tarafından kapkaranlıkta bırakılmıştır. İsmi **Fındıklı** olarak değiştirilen **Kareşe** köyü bölük başçavuşu, kimsesizler yurdundan alınıp çekirdekten yetiştirilen, beyni yıkanan bir başçavuştur. Bu başçavuşun yaptıklarından birkaç örnek vermek istiyorum.

Cizre'de Kürtçe müzik kaseti bulunduğu ve çaldığı için birkaç kez gözaltına alınan, işkence gören ve hastanelik olan bir arkadaşımın dükkanında 15 Eylül tarihinde otuyordum. Birara sesler gelmeye başladı ve halk, gruplar halinde sokaktan geçmeye başladı. 40 kişiden fazla kadın, çocuk hükümet konağına doğru bağırarak yürüyorlardı. Arkadaşla beraber biz de çıkıp kitlenin arasına katıldık.

Genç birine yaklaşip elimi omuzuna koyup, "ne oldu kardeşim?" diye sordum. Ağlamaklı bir sesle "birşey yok" dedi. Biraz daha üsteleince, —biraz da bize güvendiğini göstererek— hıçkırıklar arasında şunları anlatmaya başladı:

"Biz **Kareşe** köyündünüz. Annemle bacım, dere kenarında çamaşır yıkamaya gitmişlerdi. Babam beni de tarlaya gönderdi. Öğlen sıraları sigara molası vermiştim. Dere tarafından sesler işitmeye başladım. O tarafa koştum. Üç asker dere kenarında çamaşır yıkamaya giden kadın ve kızlara sarkıntılık ediyorlardı. Laf atıyorlar, söz söylüyorlardı. Seslere benim dışımda birkaç kişi daha gelmişti. Olaya müdahale ettik. Onları karakola şikayet edeceğimizi söyledik. Askerler kadın ve kızları bırakarak, bize gözdağı vermeye başladılar. Tehdit ettiler. Biz direnince alıp karakola götürdüler.

"Karakolda üç gün üç gece aç ve susuz bekletildik. Üçüncü gün başçavuşun (yukarıda bahsettiğim) yanına çıkardılar. Başçavuşa olayı anlattık. Bizi tersledi, hakaret etti. 'Sizi bırakıyorum. Ama olayı başka yerlerde anlatırsanız sizi işkenceye çeker öldürürüm' dedi.

"Hepimiz bitkin bir şekilde köye geri döndük. Olayı muhtara anlattık. Çare bulamayınca, köy halkı, herşeyini olduğu gibi bırakarak Cizre'ye geldi. Sizin de gördüğünüz gibi şimdi buradayız."

Cizre halkı, Kareşe köylülerini yalnız bırakmadı, destek verdi. Yetkililerle görüşmeler yapıldı. Kendileri olayı araştıracaklarını, suçluların bulunacağını söylediler. Ancak kitle, suçluların belli olduğunu, tutuklanıp yargılanmalarını istedi. Bunun üzerine kitlenin üzerine askeri saldırttılar. İnsanları zorla araçlara bindirip köye geri gönderdiler.

Sömürgeci-faşist rejim, Cizre köylerinin Kürtçe olan isimlerini de diğerle-

ri gibi Türkçeleştirdi. Bunlardan bazıları şunlardır:

Kürtçe

Kareşa
Hoser
Zêvik
İstavrik
Serdehl
Bazıft
Sinati
Nehrb
Herzax
Basisk
İmerin
Hesbist
Basıbrin
Kartmin
Batıl
Zınarex
Diki
Xırabeşeref
Şaxê
Mûsûri
Fındık

Türkçe

Fındıklı
Düzova
Ulaş
Çatal
Bağlarbaşı
Katran
Çukurbahçe
Sulakköy
İdil(1)
Gavur köyü(2)
Kocapınar
Cehennem Deresi
Haberli
Yayvantepe
Dicle
Bozburun
Yörük
Dersekli
Çağlayan
Kurtuluş köyü
Fındık bucağı

Irak Kürdistanı'ndan Gelenlere Büyük İlgi

Sömürgeci Saddam rejiminin zulmünden kaçıp Türkiye Kürdistanı'na sığınmak zorunda kalan soydaşlarımızın gruplar halinde dağıtılacağını ve bir kısmının da Cizre üzerinden Diyarbakır'a gönderileceği haberini duyduk.

Bir grup yurtsever tüm dükkanları doluşup soydaşlarımızın biraz sonra Cizre'den geçeceklerini, onları karşılamaya hazır olmamız gerektiğini söylediler. Benim bulunduğum dükkana da uğradılar. Biranda dükkanların kapılarına kilitler vurulmaya başlandı. Herkes dörtyola doğru yürümeye başladı. Kısa bir süre sonra arabaların korna sesleri duyulmaya başladı. Bizler, etten baraj yaparak yolu kapattık. Askerler bizi dağıtmaya çalıştılar. Ama başaramadılar. Gelenlerin aç ve perişan halleri, onları karşılamaya gelenleri ağlattı. Yanımda duran bir genç, cebinden 600 bin lira çıkarıp, kamyonun üstüne sıçradı ve bir çocuğun göğsüne bıraktı. Benim cebimde de 7 bin 200 lira vardı. Bununla ancak bir sandık ekmek ve biraz da bisküvi alabildim. Her arabaya ancak 4-5 ekmek, çocuklara ise biraz bisküvi verebildim. Cizre halkı, ekmek dahil, dükkanlarda akla gelebilecek her şeyi adeta yarışır bir şekilde satın alarak arabalardaki insanlarımızı ulaşturmaya, tabiri uygunsuzca yarıştı.

Kamyonlar gittikten sonra, kalabalık kitle kollarını birbirine kenetleyerek şehrin merkezine doğru yürüyüşe geç-

tiler. Gözlerimizle gördüklerimiz, sömürgeci faşist rejimin ve onun sözcülerinin televizyonda, radyoda söylediklerinin ne derece yalan ve amaçlı olduğunu birkez daha kanıtladı.

Polisler, yürüyüşe geçen kitleyi dağıtmak amacıyla saldırya geçtiler. Halk polislerin üzerine yürüyünce, çatışma çıktı ve iki polis yaralandı. 15 kişi tutuklandı. Bilinçli arkadaşların ikazı üzerine, kitle dağıldı.

Cezaevini Ziyaret

Diyarbakır'da tutuklu bulunan ağabeyimin ziyaretine gidecektim. Bir adet iç çamaşır, bir havlu, iki çift çorabı içine koyduğum torbayı alarak otobüse binip yola çıktım. Otobüstekilerin çoğu hastalardı. Çünkü 40 bin nüfuslu Cizre'de bulunan sağlıkçıların çoğu bizleri kafir olarak görüyor, yardım ve tedavi etmek istemiyorlar.

Nusaybin girişi arama ve kimlik kontrolü yapıldı. Mardin girişinde tekrar arama yapıldı. 2 polis otobüsün ön kapısından binip kimliklere baktılar. Önde oturan 4 kişiyi "şüpheli" diye aşağı indirdiler. Sıra bana geldi. Nereye gittiğimi sordular. Ben, Diyarbakır Cezaevinde kardeşimi görmeye gittiğimi söyledim. Hakaret edencesine "tamam lan, bir daha gözümüze gözükme!" diye gözdağı verdiler.

Diyarbakır'a geldiğimizde saat akşamın 7'sini bulmuştu. Otobüsten yorgun bir şekilde indim. Çantam elimde on metre gitmemiştim ki, uzun boylu iki kişi yolumu kestiler. "Kimlik" dediler. Afallamıştım. Ben de kendilerine sizin kimliğinizi görebilir miyim? dedim. Bu söz onlara yetmiş olacak ki, kollarımdan tutup hemen ekip arabasına bindirdiler. Arabada gözlerimi bağladılar. Bir binanın önünde durduk. 20 merdiven aşağıda olan bir hücreye kapattılar. Hücrede bir kişi daha vardı. Ona "sana bir arkadaş getirdik" dediler. O gece ertesi akşama kadar orda kaldım. Bir bardak su ve bir parça ekmek yalnız verdiler. İki kez de tuvalete çıkardılar.

Gece, hücre arkadaşımın içeriye alınış sebebini sorduğumda bana, "sakalım biraz uzun diye beni alıp getirdiler" dedi. İkinci akşam ikimizi de yukarıya götürdüler. "Sizi şimdi bırakıyoruz, bizden bahsederseniz öldürürüz" dediler. Çantama el koydular, dışarı çıktığımda gözlerim ışıktan kamaştı ve o hafta abimi görmeye gidemedim.

Tofanê BOTI/ CİZRE

(1) İdil merkezinin adı çoktan değiştirilmiştir.
(2) Bu köy, Seyit ve Şeyhleriyle meşhurdur. Bilinçli bir şekilde bu isim verildi.

DEVLETİN MAFYA ...

(Baştarafı 3. sayfada)

Bir de "Turizmciiler" e gelelim:

12 Eylül döneminde kurulan turizm şirketlerinden biri **Kamelya**. Bu şirketin üyeleri arasında Cuntacı generaller ve şimdi de **Cumhurbaşkanlığı Konseyi üyesi** olan **Nuretin Ersin** ile, **Tahsin Şahinkaya** (serveti geçtimiz yıllarda büyük tartışmalara konu olmuştu), **Eski Hava Kuvvetleri Komutanı Halil Sözer**, **Eski Kara Kuvvetleri Komutanı Kemal Yamak**, **Jandarma Genel Komutanı Mehmet Buyruk**, **sıkıyönetim komutanlarından Nihat Özer** dahil olmak üzere birçok subay var. **Evren'in ise kızı ve damadı** şirkete ortak. Ayrıca **Maliye Bakanı Alptemoçin**, ANAP'lı milletvekilleri, yüksek bürokratlar bu işe ortak.

Şirket Turizm Bankası'ndan usulsüz krediler çekmiş, Antalya'nın Manavgat ilçesinde 305 bin metrekaRELİK bir araziye ele geçirmiş. Bura ya üç tatil köyü ve iki tane beş yıldızlı otel inşa edilmiş; üçüncüsü ise inşa halinde. Şimdiden 45 milyar liralık tesis yapılmış. Tatil köylerine paşaların adını koymuşlar: **Evren, Ersin ve Buyruk..**

Böylece paşalarımız ve ANAP'lı ortakları, 40-50 bin lira gibi mütevazı bir katkı ile milyarların sahibi olmuşlar. Vatan kurtaran aslanlar için bu kadarı olur tabii..

İşte bunlar, son aylarda Türkiye'den bazı görüntüler. Ama ülkenin bir avuç haramzade tarafından soyulup soğana çevrildiğini anlamak için bu kadarı yeter de artar bile. Böylesine pervasızca bir soygun acaba dünyanın neresinde görülmüştür? Sanki ülke Kirk Haramiler'in eline düşmüş. Bu apaçık bir çete. Evren'i bir uyuşturucu babasından, Özal'ı Horzum'dan ayırmak mümkün değil. Bu, devletin mafyalaşması, ya da mafyanın devletleşmesi olayıdır.

İşin garibi ve kötüsü, insanlarımız bu manzaralara artık alışmış gibiler. Bu manzaralar artık yadırganmıyor ve doğal yaşamın sanki bir parçası sayılıyor.

Diğer yandan bu çetenin mensupları, insanlarımızın alınterini ve ülkenin zenginliklerini yağmalarken kendi aralarında amansızca bir çekişme ve kavga içindeler. Bu bir taht ve bölüşüm kavgasıdır. Geçtiğimiz yıl ortaya çıkan ünlü MİT Raporu bu kavganın bir ürünü idi. Karpışma döviz ve altın kaçakçılarından, babalardan Evren'e, Özal'a uzanıyordu. Polis ve MİT kadroları bile çıkar kavgasında kutuplaşmışlardı. Bu kavga

nedeniyle zaman zaman kendi aralarından da kurbanlar veriyorlar. Örneğin Dündar Kılıç örneğinde olduğu gibi, kimi babalar zaman zaman polis tarafından rahatsız ediliyor, hatta tutuklanıyorlar. Horzum gibileri İsviçrelerden alınıp getiriliyorlar. Ama, mahkeme karşısında ve cezaevinde bile onlar için durum farklıdır. Özal ve çevresinin hissimına rağmen mahkeme Horzum'u kapıdan serbest bıraktı (düzenin sahiplerinden Devlet Bakanı Kahveci bile bu kadarına duyduğu öfkeyi gizlemedi. Ama buna hakkı yok. Bu düzende cezaların ve zindanların yoksullar ve yoksullardan yana olanlar, solcular ve Kürt yurtseverleri için olduğunu bilmesi gerek).. Dündar Kılıç ise, Diyarbakır'da, hiçbir zaman politik tutuklular gibi hırpalanmadı. Politik tutuklulara, onları tedavi etmek şurda kalsın, biran önce ölmeleleri için işkencenin binbir çeşidi yapılırken, Baba Kılıç, "gözündeki bir rahatsızlık" nedeniyle hastahanedede, "şık banyolu" özel bir odada yatırıldı. Politik tutuklular açlığa teslim ederken, ona, eşinin hazırladığı "nefis yemekler ve fındıklı kurabiyeler" taşıdı.

Haramzade takımı, üstelik de, kamuoyunun gözleri önünde, açık açık, hiç çekinmeden kozlarını paylaşılıyorlar. Dündar Kılıç, "elimize silah geçerse herkesten hesap soracağız" diyor. Hamamcioğlu da tehdidini gazete kanalıyla gönderiyor. Belli ki ne savcıdan, ne polisten, ne mahkemeden, ne de hükümetten korkuyorlar. Türk Ceza Kanunu'nun ne 141-142. maddeleri, ne de bir başka maddesi onları ırgalıyor. Bütün bentleri, duvarları aşmışlar. TBKP ne zaman legale çıkabilecek, bilemeyiz ama, Türk Mafyası çoktan legale çıkmış ve serbestçe icrai sanat etmektedir. Bu bayların korkmaları için bir neden de yok hani. Çünkü devletin polisi, savcısı, bakanı, generali de bu kavgada taraf. Çarpışanlar yalnızca mafyanın kanatları değil, aynı zamanda devletin kanatlarıdır.

Bu haksız ve zorba düzen ne zamana kadar ayakta kalacak? Halk ne zamana kadar böylesine pervasızca soyulacak ve baskı görecektir? Ülke ne zamana kadar bir çetenin elinde kalacak? Geleceğe yönelik olarak hiç kimse kahince belirlemeler yapamazsa da, şunu bilmek zor değildir: Bu denli halka ters düşmüş, çürümüş, kokuşmuş bir rejim uzun ömürlü olamaz. Onu, Bay Erdal İnönü ve Deniz Baykal bile, suya ve sabuna dokunmayan ilaçlarıyla, kurtaramaz..

SOL BİRLİK...

(Baştarafı 5. sayfada)

yılda değil, daha uzun sürelerle de varamıyabilirler; bu onların birliği dağıtmalarını gerektirir mi?

Kuşku yok, ilerici kamuoyu Sol Birlik'le ilgili olarak bir dereceye kadar bilgi sahibidir. Daha fazlasına gelince, biz, zorunlu olmadıkça, konunun bu yanına ilişkin olarak, gerek SB partileri, gerekse ilerici ve sol kamuoyu bakımından cansıkıcı polemiklere yolaçacak "açıklama" veya "suçlamalar"ın yarar getireceği kanısında değiliz. Geçmişte, bu türden olumsuz örnekler görüldü. Biraraya gelmeyenler, biraraya gelip de ayrılanlar, tüm suçu karşılıklı olarak birbirlerine yükleyip kamuoyu önünde haklılık yarışına girdiler. Bu işe, haklı olarak solu, ilerici kamuoyunu tedirgin ediyor, geleceğe yönelik olarak umutsuzluk yaratıyor. Eğer birlikte bir çalışmayı sürdürmüyorsak, bunun koşulları kalmamışsa, hiçdeğilse dostça ayrılmasını bilelim. İlerde, belki de daha elverişli koşullarda biraraya gelir ve birlikte daha çok işler yapabiliriz. İşte, sözkonusu beş örgüt de böylesine ortak bir anlayış ve tutumla, yukarıdaki açıklamayı kamuoyuna duyurmakla yetindiler. Bu nedenle de sol ve ilerici çevrelerin durumu hoşgörü ile karşılamalarını bekliyoruz.

Sözkonusu birliğin, amaçlarına ulaşamadana dağılma ve sona ermeyle yüzyüze kalmış olması, solun birliğinin önem ve değerini kavriyan, halkın davasına karşı sorumluluk bilinciyle davranan her ilerici insan için üzüntü verici bir şeydir. Diğer yandan, kısa açıklamada da belirtildiği gibi, Sol Birlik, ülkemizin sol güçleri bakımından örnek sayılacak olumlu çalışmalar da yapmıştır. Demokrasi ve barış mücadelesinde bir dizi ortaklaşa eylem gerçekleştirmiştir. Bir aylık yayın organını 37 sayı düzenli olarak çıkarmak, ortak bir dil bulmak da küçümsenemez. Bu çalışmaların, ülkemizde yürütülen demokrasi mücadelesine, dünya barışına ve halklarımızın ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelelerine değerli katkılar yaptığına kuşku olmaz.

SOL BİRLİK, olumlu ve olumsuz yanlarıyla bir deneydir. Ondan öğrenmeliyiz. Gelecekteki birlik çalışmalarını için bu deneyden yararlanmalıyız.

KÜBADA DEVRİMİN..

(Baştarafı 7. sayfada)

cidir (öğrencilerin topluma oranını kast ediyor, Ç.). O zaman "aile doktoru" nun rolünü değerlendirebilirlerdi. Ülkenin dörtbir yanında açılan binlerce yeni kliniğin de gösterdiği gibi, Küba'da sağlık hizmetlerine birinci dereceden önem veriliyor. Gerçekten de, tarafsız bir gözlemcinin, sosyalist Küba'nın geleceğe umutla baktığı sonucuna varması için yeterince neden vardır.

Sosyalizm Küba'nın karşılaştığı tüm sorunları çözebilmiş mi? Hayır. Üstelik, yönetici Komünist Partisi ve onun liderliği açıkça ilan ettiler ki, hala çözüm bekleyen birçok önemli sorunun yanısıra, gelişmeyi engelleyen yanlışlar ve güçlükler de var. Bunlar yalnızca kapitalist geçmişin mirası değil, aynı zamanda yeni dönemde ortaya çıkan kötülüklerin sonuçlarıdır. Bunlar bürokratik uygulamalar, kırtasiyecilik, öncünün kitlelerden soyutlanması, disiplin zayıflığı, asalaklık ve ücret eşitlikçiliği gibi eğilimlerdir. Parti, yanlışları eleştirmek, sosyalist inşa sürecindeki olumsuz eğilimleri ortadan kaldırmak için önüne hedefler koydu ve kararlı olarak bu doğrultuyu izlemektedir.

Kuzey Komşusu İle Zorunlu Uyuşmazlık ve Bir Çıkış Yolu Arama

Küba devrimi başından beri, kendisini "Batı değerlerinin savunma merkezi" sayan bir devletin karşı koyması ve düşmanca tutumu ile yüzyüze kaldı. O, "özgürlük ve demokrasinin değerlerini teyit etme" hakkını kanıtlamak ve "Batı Yarımküresi" nde komünist yayılmaya son vermek" için hertürlü araca başvurmaktan çekinmiyor. ABD, "ulusun babaları"nın —Jefferson ve Washington, Başkan Lincoln ve Roosevelt— ideallerini savunma adına, Özgürlük Adası'na karşı yıkıcı operasyonlara girişti. Fidel Castro'nun yaşamına yönelik sayısız saldırı girişimleri, "Komünist Küba" sakinlerine ilaç satışının yasaklanması da dahil olmak üzere ekonomik blokajlar, Küba toprağının bir bölümünü ilhak etmeye yönelik girişimler —Guantanamo üssü olayı— ve benzer bir dizi olay buna örnektir.

Özgür Küba'nın şu otuz yıllık varlığı, onunla, Küba halkının kendi gelişme doğrultusunu seçme hakkına rıza göstermeyen kuzey komşusu arasında zorunlu bir çatışma dönemi oldu. Ancak, olayların gelişme seyri tekrar tekrar gösterdi ki, Özgürlük Adası'nın halkı ABD'siz de

yapabilir...

Ama insan merak ediyor, acaba Amerika Birleşik Devletleri daha ne kadar süre, sahillerinden 90 mil ötede, değişik bir gelişme yolu seçmiş bir ülkenin varlığını yadsıyabilir? Basmakalıp sözlere ve boş hayallere yapışip Küba ile ekonomik ve diplomatik ilişkiler kurmamayı daha ne kadar zaman sürdürebilir? **Washington Post**'un yazdığına göre, Haziran 1988'de Senato Tahsisler Komitesi, şu "Marti Televizyonu" denen girişim için fon ayrılmasını onayladı. Diğer bir deyişle, vergi mükelleflerinin ödediğinden 7,5 milyon dolarlık bir miktar, şimdi "Florida Keys Island üstünde, yaklaşık 10 bin fit yüksekliğe bir balon yerleştirme işine" harcanacak. Oldukça "soylu" bir amaç için.. Öyle ki Küba halkı "dünyayı Kastro'nun göstermek istediği gibi değil, gerçekte olduğu gibi görme" imkanını bulsun. Amerikan politikacılarının Küba'lıları "aydınlatmaya" yönelik bu "fedakarca" ilgileri gerçekten göz yaşartıcı türdendir... Ama bir de, örneğin Küba'nın, Amerikalıların "dünyayı olduğu gibi görebilmeleri" için "bir balon yerleştirmeye" karar verdiklerini düşünün...?

Farklı sosyal ve ekonomik sistemlere sahip iki komşu ülke arasında gerçekçi ilişkiler kurulması bu anlayışla sağlanamaz elbet. Bunun anahtarı bugün sosyalizmin dünyaya önerdiği yeni düşünce tarzıdır. Küba'lı komünistler 1986 yılındaki Üçüncü Kongre'lerinde ilan ettiler ki, Küba, daha önce olduğu gibi şimdi de, ABD ile tarihsel sürtüşmenin ortadan kaldırılmasından yanadır. Ve belirttiler ki, bu sürtüşmenin nedeni ABD hükümetlerinin Küba devrimine karşı izledikleri düşmanca politikadır, ABD'nin saldırıya, karışıklık yaratmaya yönelik ve sonuçta, Küba halkı tarafından seçilmiş sosyal sistemi yıkmayı amaçlayan sürekli eylemleridir.

"ABD bizimle ilişkilerini eşitlik ilkesine ve bağımsızlığımıza, egemenliğimize saygı temelinde yürütmeye karar verdiği zaman, biz bu ilişkiler olmasını isteriz" diyor Kübalı komünistler.

Bu mümkün mü? Biz mümkün olduğu inancındayız.

Yaşamın tüm güçlüklerine ve sorunlarına karşılık, onun tüm karmaşıklığı ve çelişkileriyle birlikte Halkın zaferinden 30 yıl sonra bugün de, devrimin müziği Küba'da çalmaya devam ediyor.

(*) Bu makale, **Sosyalizm: Teori ve Pratik** adlı Sovyet dergisinin Ocak 1989 tarihli sayısından, İngilizce baskıdan çevrildi.

BİR GORDION...

(Baştarafı 2. sayfada)

Gordion düğümünü andırıyor. Çözümü pek güç görünüyor.

Büyük İskender Gordion düğümünü kılıç darbesiyle çözmüştü! Ne var ki çağımızda, binbir gücün işe karıştığı koşullarda, tek başına kılıç darbeleri yetmiyor. Eğer yetse, Ada'yı işgal edip kuzey Kıbrıs'ta uydu devlet kurmuş olan Türkiye için sorun yoktu zaten.

Çözüme ilişkin olarak akla gelen şu: Sorun uluslararası hukuk ve adalet ölçülerine göre çözülmeli. Bu ilke uygulandığı zaman Türkiye haksız çıkar. İşgal birliklerini geri çekmesi ve 1974 öncesi duruma geri dönülmesi, ayrıca da Türkiye'nin tazminat ödemesi gerekir.

Ama uluslararası hukuku dinleyen kim? Bu hukukun hükmü gücün sınırı kadardır.

Uluslararası ilişkilerde, bugün de, birçok şeyi güç dengeleri belirlediği içindir ki, Kıbrıs'taki 80-100 bin Türk ile ilgili olarak dünyanın ve BM'in gündeminde böylesi bir sorun vardır. Oysa, ülkesi zorla bölüşülen, kendisine ne ulusların kendi kaderini tayin hakkı, ne de azınlık hakları türünden hiçbir hak tanınmayan, barbarca ezilen, sömürülen, kırımından geçirilen 25 milyonluk koca Kürt ulusunun sorunu, hala BM'in bir alt komisyonunda bile resmen gündeme alınmış değil..

Sen gel de böyle bir dünyada haktan, hukuktan söz et!

DÜZELTME

Değerli okurlar,

Ne denli özen göstersek, her sayıda yine gözden kaçan dizgi yanlışları oluyor.

Örneğin geçen sayımızda (123) bir "düzeltme" koymuştuk. Ama bunda da "tashih" sözcüğü "tasih" olup çıkivermiş. Böylece düzeltmenin de tadı tuzu kalmamış.

Yine geçen sayıda, "Gap'ın İşçi ve Köylüleri" başlıklı yazıda, "maraba" sözcüğü "murraba" olmuş. Az kalsın "Murabba" (kare) olacaktı..

Oysa dizgi ve tashihte çalışan yoldaşların hepsi de yabancı değiller, Kürdistanlı'lar. Öyle olunca da "maraba"nın ne olduğunu iyi bilirler. "Murraba" diye bir sözcük ise Türkçe sözlükte yok.

Düzeltilir, özür dileriz.

NAMİBYA ÖZGÜRLÜĞE KAVUŞUYOR

Afrika'da bir sömürge daha, uzun yıllar süren çetin bir mücadeleden sonra özgürlüğe kavuşuyor. 22 Aralık 1988'de Angola, Güney Afrika Cumhuriyeti ve Küba arasında imzalanan bir anlaşmaya göre, Güney Afrika'nın ırkçı rejimi, Namibya'daki tüm işgal birliklerini 1 Nisan 1989'a kadar geri çekecek ve 1 Nisan'da Namibya bağımsızlığa kavuşacak.

Afrika'nın sömürgeleştirilip emperyalist devletler arasında paylaşılması sırasında Namibya Alman emperyalistlerinin payına düştü. Almanya, 1884 yılında, "Güney Batı Afrika" diye adlandırdığı Namibya'yı kendisine bağladı. Namibya halkının sömürgecilere karşı direnişi de, ülkenin sömürgeleştirilme girişimleri kadar eskidir. İlk direnişler kabile ayaklanmaları biçimindeydi. Savaşçıların pek azının elinde tüfek vardı. Çoğu mızrakla, ok ve yayla savaştlar. Buna rağmen sömürgecilere önemli kayıplar verdirdiler. Alman emperyalistleri ancak ellerindeki ağır makinalı tüfekler gibi gelişkin silahlarla üstünlük sağladılar. Direnişleri acımasızca ezdiler. Yerli siyah halkı yer yer kıyımdan geçirdiler veya çorak araziye sürgün ettiler. 1911 yılında yapılan bir nüfus araştırması, sözkonusu kıyım ve sürgünler sonucu, kabilelerin bir çoğunun nüfusunda yüzde 50'den, hatta kimisinde yüzde 80'den fazla bir düşme olduğunu gösteriyor.

Almanya'nın Birinci Dünya Savaşında yenik düşmesi üzerine Namibya, o zaman bir İngiliz dominyonu olan Güney Afrika Birliği'nce işgal edildi (Güney Afrika Birliği, 1961 yılında Güney Afrika Cumhuriyeti adını aldı). Güney Afrika'da 1948 yılında iktidara gelen Milliyetçi Parti, ırk ayrımı politikasını Namibya'da da yürürlüğe soktu.

Namibya, daha 1940 ve 1950'lerde madencilerin ve balık işçilerinin yaygın grevleriyle sarsıldı. 1957 yılında, Güney Afrika Birliği'nde çalışan mevsimlik Owambo işçileri, Owambo Ülkesi Halklarının Kongresi'ni örgütlediler. Amaç hem Güney Afrika'daki Namibyalı işçilerin haklarını korumak, hem de ülkede ulusal kurtuluş mücadelesini örgütlemektir. Örgüt sonradan Owambo Ülkesi Halklarının Örgütü

E. HAVİN

(SWAPO) adını aldı ve Namibya ulusal kurtuluş mücadelesine önderlik etti. Gerilla savaşı 1966 yılında başladı.

BM Genel Kurulu 1973 yılında SWAPO'yu Namibya halkının meşru temsilcisi olarak tanıdı. SWAPO geniş kitle desteği ve prestij kazandı. Sömürgeci yönetim, 1976 yılında ülkede olağanüstü hal ilan etti ve SWAPO'nun lider ve taraftarlarından yüzlercesini tutukladı, işkence etti.

1970'li yıllarda, Portekiz'in Angola, Mozambik ve öteki Afrika ülkelerindeki sömürgeci yönetiminin son bulması, Namibya'daki kurtuluş mücadelesine hız kazandı. Namibya Ulusal Kurtuluş Ordusu'nun eylemleri yoğunlaştı.

İrkçi rejim, halk hareketini bölmek ve uluslararası kamuoyunu oyalamak için oyunlara girişti. Bizzat Güney Afrika'da yaptığı gibi, Namibya'da da, kendisine bağlı işbirlikçiler eliyle küçük küçük devletçikler kurmaya kalkıştı. Namibya'ya bağımsızlık tanıyan BM örgütünün 435 sayılı kararını boşa çıkarmak için, bir ara, Batılı dostlarının da desteğiyle, Namibya'da kendisine bağlı bir kukla rejim oluşturmaya çalıştı. Ancak, bütün bu oyunlar halkın ve onun önderi SWAPO'nun kararlı tutumuyla boşa çıkarıldı.

Sömürgeci rejim, aynı zamanda terör yoluyla sonuç almaya çalıştı. Bu küçük nüfuslu ülkeye soktuğu birliklerin sayısı 100 bine ulaştı. Bunların çoğu, yerli siyah halka karşı kin ve nefretle şartlandırılmış, acımasız, sadist yaratıklardı. Komutanları bile onlar için "adamlarım ölüm makinalarıdır," diyordu. Bu üniformalı haydutlar, öldürdükleri her Namibyalı için bir ücret alıyorlardı. Bunlar, "cezalandırma operasyonu" adı altında, yerli halka karşı acımasız kıyımlara giriştiler. İrkçi rejimin birlikleri yalnızca Namibya'daki kurtuluş mücadelesini ezmek için, Batılı dostlarından aldığı en modern silahlarla barbarca bir savaş yürütmekle kalmadı, aynı zamanda, kurtuluş hareketini desteklediği için Angola'ya da saldırdı ve Savimbi'nin liderliğindeki karşıdevrimci çeteleri besledi, eği-

tip donattı.

Ne var ki, Namibya halkı, SWAPO'nun önderliğinde tüm bu saldırıları püskürtmesini bildi. Haksız ve kirlili bir savaş yürüten ırkçı rejim uluslararası düzeyde giderek daha çok tecrit olmakla kalmadı, ulusal düzeyde de, bizzat beyaz azınlık içinde Namibya'daki savaşa tepkiler çoğaldı. Askerden kaçmalar ve aydınların eleştirileri arttı. Sonunda İrkçi rejim görüşme masasına oturmak ve Namibya'nın bağımsızlığını kabul etmek zorunda kaldı.

Namibya'nın yüzölçümü 823 bin kilometre kare. Bu geniş ülkenin nüfusu ise oldukça az: 1 milyon 200 bin. Namibya, yeraltı ve yerüstü kaynakları bakımından zengin bir ülke. Özellikle zengin uranyum, elmas, tungsten, molibden, kurşun ve çinko yataklarına sahip. Balıkçılık ve ormancılık ürünleri bakımından da olanakları geniş. Ülke, Güney Afrika'nın yanısıra, Batılı emperyalist ülkelerce yoğun biçimde sömürülüyor. BM uzmanlarınca yapılan araştırmalara göre, ülkenin ulusal gelirinin yarısından çoğu her yıl ABD, İngiltere, Kanada ve diğer batılı ülkelere akıyor. Namibya'da, batılı emperyalist ülkelere ait 90'ı aşkın şirket faaliyette bulunuyor. Bunlar arasında TNC, British Petroleum, Shell, Getty Oil ve başkaları var. Ülkenin maden zenginliğinin üçte ikisini bunlar emiyor, gerisi ise Güney Afrika'daki ırkçı rejim tarafından götürülüyor. Bu nedenledir ki, sözkonusu ülkeler, Güney Afrika'nın ırkçı rejimini sonuna kadar destekliyerek Namibya'da ayakta tutmaya çalıştılar. Ama bütün bunlar sonuç vermedi ve iş olacağına vardı. Namibya halkı da zafere ulaştı.

22 Aralık anlaşmasına göre Küba da Angola'daki 50 bin askerinin bir bölümünü 1 Nisan 1989'a, tümünü ise 1991 temmuzuna kadar geri çekecek. Küba askerlerinin ilk partisi birkaç gün önce ülkelere geri döndü.

Böylece Afrika'da bir sömürge daha özgürlüğe kavuşuyor.

Şimdi sıra Güney Afrika'nın kendisinde.. Kuşku yok, Güney Afrika halkının ırkçı rejime karşı mücadelesi, Namibya'nın bağımsızlığından olumlu şekilde etkilenecek ve hız kazanacaktır.